

**Uchwała Nr
Rady Miejskiej w Jaworznie**

z dnia 2021 r.

**w sprawie zatwierdzenia programu naprawczego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki
Zdrowotnej Ośrodka Rehabilitacyjno - Wychowawczego dla Dzieci Niepełnosprawnych
w Jaworznie**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r., poz.1372 z późn. zm.) oraz art. 59 ust. 4 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r., poz. 711 z późn.zm.), w związku z uchwałą nr XXXIII/429/2021 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Ośrodka Rehabilitacyjno - Wychowawczego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Jaworznie za 2020 rok

**Rada Miejska w Jaworznie
uchwala, co następuje:**

§ 1

Zatwierdzić program naprawczy Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Ośrodka Rehabilitacyjno - Wychowawczego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Jaworznie, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierzyć Prezydentowi Miasta Jaworzna.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Prezydent Miasta Jaworzna

Paweł Silbert

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Jaworznie
z dnia 2021 r.

SP ZOZ OŚRODEK REHABILITACYJNO-WYCHOWAWCZY DLA DZIECI NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Program naprawczy

Danuta Jastrząb

2021-09-27

Dokument zawiera informację o dotychczasowych działaniach Ośrodka podejmowanych w celu poprawy jego wyników finansowych. Analizę i ocenę sytuacji ekonomicznej jednostki za okres od 2017 r. do 2020 r. Działania zainicjowane w 2020 r. zmierzające do poprawy finansów Ośrodka w dalszej perspektywie czasu (związane ze wzrostem wyceny świadczeń gwarantowanych).

SPIS TREŚCI PROGRAMU NAPRAWCZEGO

PODSTAWA PRAWNA.....	3
INFORMACJE OGÓLNE O SPZOZ OŚRODKU REHABILITACYJNO-WYCHOWAWCZYM DLA DZIECI NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	3
PROGRAM NAPRAWCZY SPZOZ OŚRODKA REHABILITACYJNO-WYCHOWAWCZEGO DLA DZIECI NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z 2017 R. I ANEKS Z 2018 R.....	4
ANALIZA I OCENA SYTUACJI EKONOMICZNO-FINANSOWEJ SPZOZ OŚRODKA REHABILITACYJNO-WYCHOWAWCZEGO DLA DZIECI NIEPEŁNOSPRAWNYCH ZA OKRES OD 2017 R. DO 2020 R. I ZA 2020*R.....	5
Przychody (źródła finansowania).....	5
Koszty działalności.....	9
Porównanie przychodów i kosztów.....	12
Wyniki finansowe.....	13
Fundusz zakładu.....	14
DZIAŁANIA ZAINICJOWANE W 2020 R W CELU POPRAWY WYNIKÓW FINANSOWYCH SPZOZ OŚRODKA REHABILITACYJNO-WYCHOWAWCZEGO DLA DZIECI NIEPEŁNOSPRAWNYCH - DOTYCZĄCE Z WYCENY ŚWIADCZEŃ GWARANTOWANYCH.....	15
PODSUMOWANIE - WNIOSKI:.....	16

PODSTAWA PRAWNA.

Niniejszy dokument sporządzono na podstawie art.59 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r., poz.711 z późn. zm.)

INFORMACJE OGÓLNE O SPZOZ OŚRODKU REHABILITACYJNO-WYCHOWAWCZYM DLA DZIECI NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

1. Firma samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej: Ośrodek Rehabilitacyjno-Wychowawczy dla Dzieci Niepełnosprawnych.

2. Siedziba: ul. Ks. J. Sulińskiego 41, 43-608 Jaworzno.

3. Adres: ul. Ks. J. Sulińskiego 41, 43-608 Jaworzno.

4. Numer telefonu, faksu: (32)615-0401, adres poczty elektronicznej: orwddn@pro.onet.pl.

5. Numer identyfikacyjny REGON: 270641190.

6. Numer w Krajowym Rejestrze Sądowym: 0000027401.

7. Data wpisu i numer rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą: 08.03.1999 r., 000000012596

Ośrodek Rehabilitacyjno-Wychowawczy dla Dzieci Niepełnosprawnych zwany dalej „Ośrodkiem” jest podmiotem leczniczym niebędącym przedsiębiorcą prowadzonym w formie samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej. Celem jego działalności jest udzielanie świadczeń zdrowotnych w zakresie specjalistycznej opieki zdrowotnej. Świadczenia zdrowotne realizowane są w ramach umów zawartych z NFZ oraz umowy z Gminą Miasta Jaworzno. Przeważającym rodzajem działalności jest działalność rehabilitacyjna. Ośrodek obejmuje opieką i rehabilitacją, realizowaną w systemie dziennym około 50 dzieci niepełnosprawnych oraz około 400 w systemie ambulatoryjnym. Są to dzieci, u których stwierdzono brak oczekiwanego rozwoju oraz dzieci które ze względu na znaczną niepełnosprawność ruchową lub intelektualną nie znalazły miejsca w masowych placówkach oświatowych. W szczególności celem działalności Ośrodka jest:

- zapobieganie rozwojowi niepełnosprawności poprzez wielospecjalistyczną, kompleksową i ciągłą pomoc dziecku zagrożonemu niepełnosprawnością lub niepełnosprawnemu oraz jego rodzinie,
- rozwijanie indywidualnej samodzielności i społecznych kompetencji u dzieci i młodzieży niepełnosprawnej poprzez kompleksowe działania rehabilitacyjno -terapeutyczno-opiekuńcze,
- świadczenie usług z zakresu rehabilitacji leczniczej i społecznej.

W ramach umowy z Gminą Miasta Jaworzno, Ośrodek realizuje program polityki zdrowotnej pn. „Kompleksowa terapia, opieka i pielęgnacja dzieci niepełnosprawnych z terenu Gminy Miasta Jaworzna”. Program nie obejmuje świadczeń medycznych finansowanych przez NFZ w zakresie rehabilitacji leczniczej, przeznaczony jest dla dzieci w wieku od 3 roku życia do czasu zakończenia edukacji szkolnej.

Od 2011 r. w budynku Ośrodka działa Niepubliczne Przedszkole Wielospecjalistyczne „Mali Zdobywcy”, którego założycielem jest Stowarzyszenie Rodzin na Rzecz Dzieci Sprawnych Inaczej. Decyzja o utworzeniu tej placówki, wynikała z konieczności pozyskania dodatkowych przychodów w związku z niebezpieczeństwem utraty przez Ośrodek płynności finansowej (przychody z Gminy za program polityki zdrowotnej, spadły z 965 485,00 zł za 2008 r. do 500 000,00 za 2010 r.- o 52 %). Utworzenie przedszkola było jednym z wielu działań Ośrodka zmierzających do poprawy płynności finansowej. Działania te oraz ich efekty opisano w dokumentach „Program naprawczy” z dnia 28-08-2017 r. oraz „Program naprawczy Aneks nr 1” z dnia 27.07.2018 r.

POGRAM NAPRAWCZY SPZOZ OŚRODKA REHABILITACYJNO-WYCHOWAWCZEGO DLA DZIECI NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z 2017 R. I ANEKS Z 2018 R.

W 2017 roku został zatwierdzony przez Radę Miejską w Jaworznie dokument o nazwie „Program naprawczy”, jako jego uzupełnienie w 2018 r. sporządzono kolejny dokument „Program naprawczy Aneks nr 1”. Dokumenty zawierały analizę finansową Ośrodka za okres od 2007 do 2017 r. Opisano w nich wykonane do 2016 r. oraz zaplanowane do realizacji na kolejne lata (2017 r.-2019 r.) działania mające na celu poprawę jego sytuacji finansowej (poprzez obniżenie kosztów oraz zwiększenie przychodów).

Działania zrealizowane przez Ośrodek do 2016 r. (wykonane):

- wdrożono system monitoringu kosztów, który stanowi element kontroli zarządczej,
- zlikwidowano etaty dozorców którzy zastąpieni zostali firmą zewnętrzną zajmującą się monitorowaniem i ochroną budynku,
- obniżono wymiar czasu pracy osobom które podjęły pracę w przedszkolu,
- wprowadzono system bankowości elektronicznej,
- przeprowadzono modernizację oświetlenia,
- zmniejszono zapotrzebowanie na energię cieplną (po termomodernizacji-ociepleniu budynku),
- pozyskano nieodpłatnie sprzęt komputerowy z ING BŚ na potrzeby wdrożenia systemu elektronicznej dokumentacji medycznej,
- przeprowadzono remonty wykonywane przez wolontariuszy – pracowników ING Banku Śląskiego,
- na terenie Ośrodka utworzono Niepubliczne Przedszkole z którego działalności uzyskiwano dodatkowe przychody operacyjne (czynsz za najem pomieszczeń),
- realizowano nadwykonania usług medycznych,
- otrzymano środki Fundacji ING na remonty i wyposażenie sal terapeutycznych, basenu i sali gimnastycznej oraz w 2016 r. dotację z Gminy na wydatki inwestycyjne.

Działania przyjęte do realizacji na lata 2017-2019r:

- renegocjowanie umów z NFZ i realizowanie nadwykonań świadczeń medycznych,
- uczestniczenie w projekcie Jaworzniackiego Budżetu Obywatelskiego pn. „Poprawa jakości życia i zdrowia mieszkańców Jaworzna poprzez fizjoterapię”,
- wynajęcie kolejnych pomieszczeń dla Stowarzyszenia Rodzin na rzecz Dzieci Sprawnych Inaczej,
- ukończenie prac remontowych ze środków pozyskanych z ING Bank Śląski,
- pozyskanie środków finansowych z fundacji ING BŚ (dotacji celowej na cel edukacyjny).

Za wyjątkiem uczestniczenia w projekcie JBO (nie był on realizowany przez Gminę), wszystkie zakładane do realizacji postulaty zostały wykonane. Spowodowało to wzrost przychodów z NFZ oraz przychodów operacyjnych ze Stowarzyszenia (za najem pomieszczeń) i z ING (dotacja celowa na remont kuchni i 3 dniowy wyjazd dzieci w Pieniny).

Działania Ośrodka realizowane w ramach programu naprawczego w okresie od 2007 r. do 2017 r. spowodowały wzrost funduszu zakładu o kwotę 111 010,22 zł. Wynosił on na koniec 2007 r. 338 479,36 zł. oraz na koniec 2017 r. 449 489,58 zł.

ANALIZA I OCENA SYTUACJI EKONOMICZNO-FINANSOWEJ SZPOZ OŚRODKA REHABILITACYJNO-WYCHOWAWCZEGO DLA DZIECI NIEPEŁNOSPRAWNYCH ZA OKRES OD 2017 R. DO 2020 R. I ZA 2020*R.

W niniejszym opracowaniu dane w tabelach i na wykresach przedstawione zostały w następującym ujęciu:

- rok 2020 dane bilansowe,
- rok 2020* dane bilansowe pomniejszone o otrzymaną za okres dwóch miesięcy ustawowego¹ zawieszenia działalności Ośrodka zaliczkę z NFZ w kwocie 215 147,99 zł. (zwróconą w I półroczu 2021 r.).

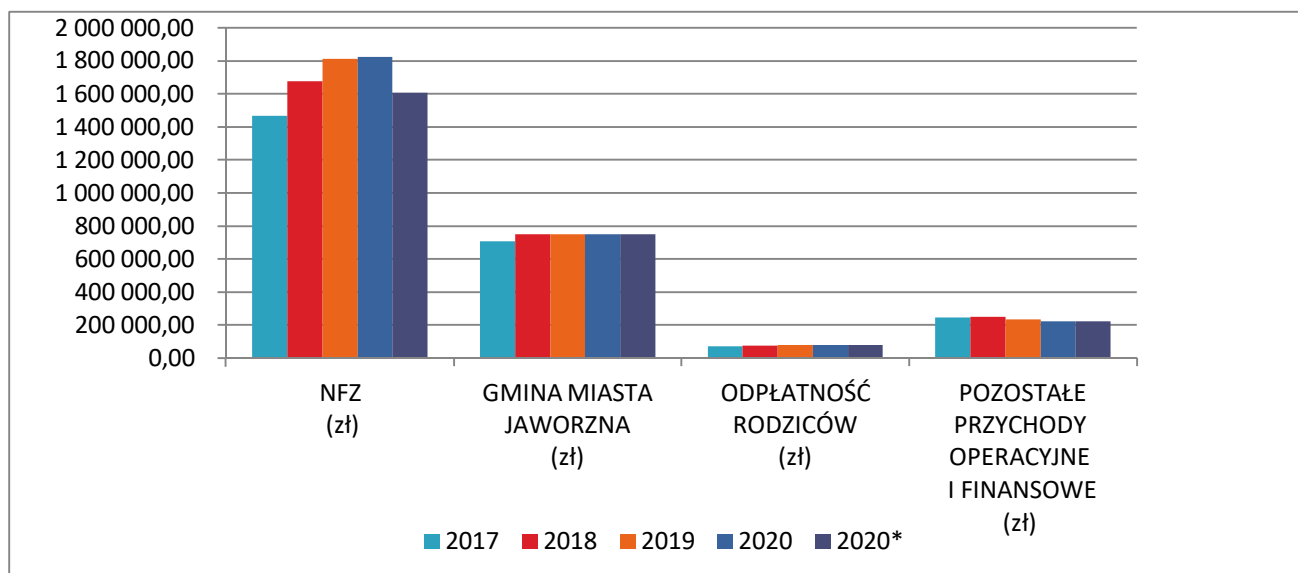
Przychody (źródła finansowania).

W tabeli nr 1, zestawiono kwoty przychodów (zł) według rodzajów działalności oraz ich strukturę (udział % poszczególnych rodzajów przychodów w przychodach ogółem).

Przychody według rodzajów działalności za okres od 2017 r. do 2020 r. przedstawia również wykres poniżej tabeli.

Tabela nr 1 „Przychody i ich struktura”.

Rok	Usługi medyczne sprzedane NFZ		Usługi medyczne sprzedane Gminie		Odpłatność rodziców		Przychody Operacyjne i Finansowe		SUMA przychody	SUMA przychody
	(zł)	(%)	(zł)	(%)	(zł)	(%)	(zł)	(%)	(zł)	(%)
2017	1 466 966,10	58,91	706 525,00	28,37	70 636,00	2,84	246 094,21	9,88	2 490 221,31	100,00
2018	1 677 488,25	60,97	750 000,00	27,26	75 368,00	2,74	248 548,00	9,03	2 751 404,25	100,00
2019	1 811 794,29	62,94	750 000,00	26,06	80 650,00	2,80	235 969,56	8,20	2 878 413,85	100,00
2020	1 823 418,93	63,43	750 000,00	26,09	79 677,02	2,77	221 634,28	7,71	2 874 730,23	100,00
2020*	1 608 270,94	60,47	750 000,00	28,20	79 677,02	3,00	221 634,28	8,33	2 659 582,24	100,00

Przychody z NFZ za realizację świadczeń medycznych, są zasadniczym źródłem finansowania działalności Ośrodka. W 2017 r. przychody z NFZ wynosiły 1 466 966,10 zł i stanowiły 58,91 % ogółu przychodów.

¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 kwietnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. 2020 r. poz. 660).

Do 2020 r. następował stały wzrost wartości (zł) tych przychodów i udziału (%) poszczególnych rodzajów przychodów w przychodach ogółem. Za 2019 r. wynosiły one 1 811 794,29 zł i stanowiły 62,94 % przychodów ogółem, za 2020 r. 1 823 418,93 zł (63,43 %).

Przychody z NFZ za 2020 r. w kwocie 1 823 418 ,93 zł stanowią sumę:

- przychodów za zrealizowane w okresie 10 miesięcy świadczenia - 2020 r.* 1 608 270,94 zł (60,47 %)
- zaliczki w kwocie 215 147,99 zł. wypłaconej przez NFZ na podstawie rozporządzenia ministra zdrowia² - będącej równowartością przychodów Ośrodka za okres 2 miesięcy ustawowego zawieszenia działalności.

Na okres pandemii COVID-19, NFZ wprowadził specjalny mechanizm rozliczanie umów; na podstawie rachunków wystawianych poza szablonem, obejmujących kwotę transzy miesięcznej. Miało to na celu utrzymanie płynności finansowej świadczeniodawców. Ośrodek skorzystał z tej możliwości generując takie rachunki za okres 2 miesięcy. Kolejne rozporządzenie ministra zdrowia³ wprowadziło dodatkowy warunek umożliwiający zastosowanie tego mechanizmu – konieczność udzielenia (nadrobienia) świadczeń.

W związku z brakiem możliwości całkowitego nadrobienia nie zrealizowanych w okresie zawieszenia działalności świadczeń, Ośrodek w terminie do 31.12.2021 r. ma obowiązek dokonać zwrotu zaliczki (w wartości świadczeń których nie zdoła nadrobić).

Kolejnym co do wartości źródłem finansowania Ośrodka są **przychody z Gminy Miasta Jaworzno, na realizację programu zdrowotnego**. Za 2017 r. wynosiły one 706 525,00 zł, co stanowiło 28,37 % ogółu przychodów, od 2018 r. kwota tych przychodów pozostaje bez zmian i wynosi 750 000,00 zł.

Dynamikę zmian przychodów ze sprzedaży usług medycznych dla NFZ i Gminy Miasta Jaworzno przedstawiono w tabeli nr 2 i 3. W Tabeli nr 4 pokazano dynamikę zmian tych przychodów razem (NFZ i Gminy Miasta Jaworzno) ,

Tabela nr 2 „Dynamika zmian przychodów z NFZ”.

Rok	2017	2018	2019	2020	2020*
Przychody NFZ (zł)	1 466 966,10	1 677 488,25	1 811 794,29	1 823 418,93	1 608 270,94
Wzrost/Spadek (zł)		210 522,15	134 306,04	11 624,64	-203 523,35
Tempo wzrostu /spadku (%)		14%	8%	1%	-11%

W okresie od 2017 do 2020 r. przychody z NFZ rosły. Za 2018 r. w odniesieniu do 2017 r. tempo wzrostu wynosi 14 %, za 2019 r. w odniesieniu do 2018 r. tempo wzrostu wynosi 8 %. Za 2020 r. tempo zmian jest nadal dodatnie (wzrost o 1 % w odniesieniu do 2019 r.). Po skorygowaniu przychodów za 2020 r.* o zaliczkę w kwocie 215 147,99 zł, tempo zmian ma wartość ujemną i wynosi –11 %. Nominalny wzrost przychodów z NFZ wynosi za 2018 r. 210 522,15 zł, za 2019 r. 134 306,04 zł, za 2020 r. 11 624,64 zł. Za 2020 r.* przychody spadły o -203 523,35 zł.

² Rozporządzenie Ministra Zdrowia z 14 marca 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. 2020 r. poz. 437).

³Rozporządzenie Ministra Zdrowia z 15 kwietnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. 2020 r. poz. 696)

Tabela nr 3 „Dynamika zmian przychodów z Gminy Miasta Jaworzno”.

Rok	2017	2018	2019	2020
Przychody z Gm. M. Jaworzna (zł)	706 525,00	750 000,00	750 000,00	750 000,00
Wzrost/Spadek (zł)		43 475,00	0,00	0,00
Tempo wzrostu /spadku (%)		6%	0%	0%

Wzrost Przychodów z Gminy Miasta Jaworzno miał miejsce tylko w 2018 r. - tempo wzrostu wynosi 6 % w odniesieniu do 2017 r., kwota wzrostu wynosi 43 475,00 zł.

Tabela nr 4 „Dynamika zmian razem przychodów z działalności medycznej (NFZ i Gmina Miasta Jaworzno)”

Rok	2017	2018	2019	2020	2020*
Razem Przych. NFZ+GM J-na (zł)	2 173 491,10	2 427 488,25	2 561 794,29	2 573 418,93	2 358 270,94
Wzrost/Spadek (zł)		253 997,15	134 306,04	11 624,64	-203 523,35
Tempo wzrostu /spadku (%)		12%	6%	0%	-8%

Do 2020 r. przychody z podstawowej działalności medycznej (NFZ i Gminy Miasta Jaworzno) rosły, tempo wzrostu w 2018 r. wynosi w odniesieniu do 2017 r. 12 %. oraz w 2019 r. w odniesieniu do 2018 r. 6 %. W 2020 r. tempo zmian wynosi 0 %. Po skorygowaniu przychodów za 2020 r.* o zaliczkę w kwocie 215 147,99 zł, tempo zmian ma wartość ujemną i wynosi -8 %. Nominalny wzrost przychodów ogółem wynosi za 2018 r. 253 997,15 zł, za 2019 r. 134 306,04 zł, za 2020 r. 11 624,64 zł. Za 2020 r.* przychody spadły o -203 523,35 zł.

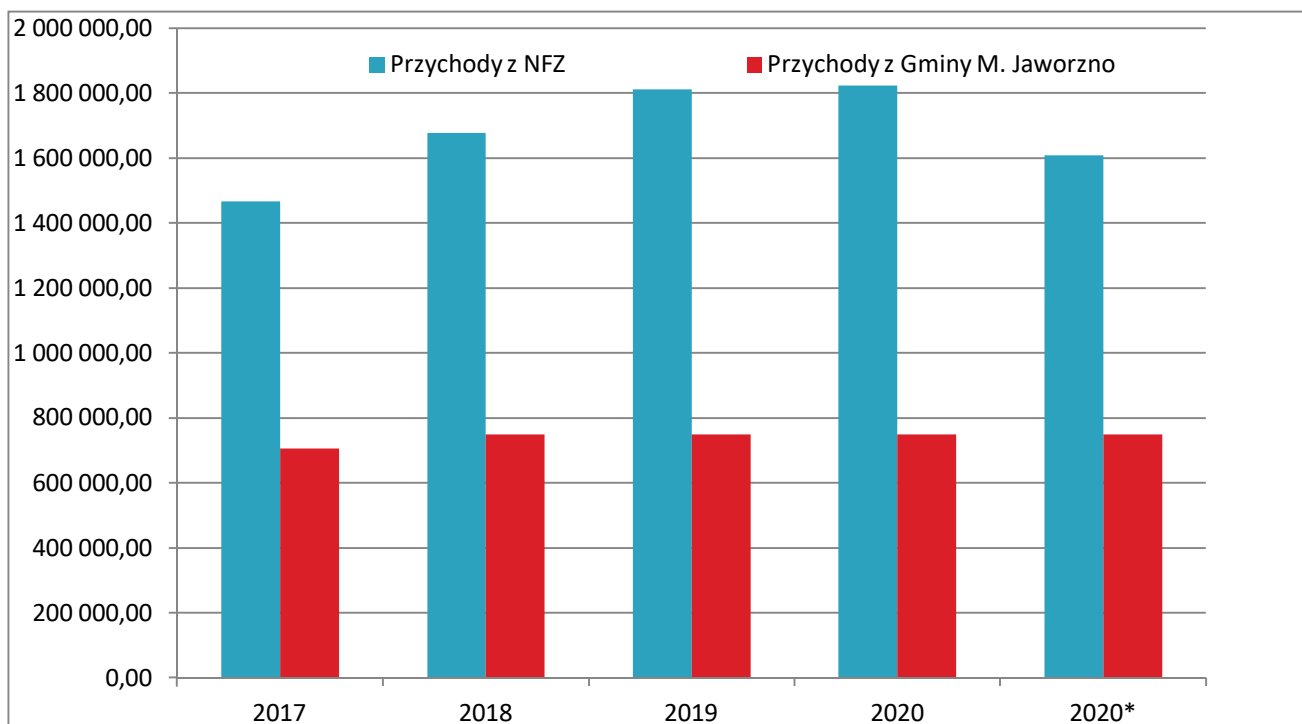
Tabela nr 5 i wykres poniżej, umożliwiają porównanie przychodów ze sprzedaży usług medycznych dla NFZ oraz Gminy Miasta Jaworzno w latach od 20017 r. do 2020 r. i za 2020 r.*

Tabela nr 5 „Porównanie przychodów z NFZ i Gminy Miasta Jaworzno”.

Rok	2017	2018	2019	2020	2020*
Przychody z NFZ	1 466 966,10	1 677 488,25	1 811 794,29	1 823 418,93	1 608 270,94
Przychody z Gminy M. Jaworzno	706 525,00	750 000,00	750 000,00	750 000,00	750 000,00

Wzrost przychodów z NFZ w okresie od 2017 r. do 2019 r. uzyskano poprzez zwiększenie ilości zakontraktowanych świadczeń oraz realizację nadwykonań. Rezultat wzrostu przychodów był niezwykle trudny do osiągnięcia z uwagi na to, że uzyskano go przy nie zmienionej od 2010 r. cenie jednostkowej (za tzw. punkt rozliczeniowy) oraz ograniczeniem limitu świadczeń w rehabilitacji dziennej (do 120 osobodni w skali roku na dziecko), które NFZ wprowadził również w 2010 r.

Wzrost przychodów z Gminy Miasta Jaworzno w 2018 r. był efektem działań podejmowanych w celu zwiększenia środków na sfinansowanie programu polityki zdrowotnej (obniżono je z 965 485,00 zł za 2008 r. do 500 000,00 zł za 2010 r.). Ośrodek zwracał się w tej sprawie do Gminy - pisma ORW/Ks/031/16 z dnia 08.11.2016 r. i ORW/Ks/031/15 z 04.09.2015 r. Analiza wyników z poszczególnych rodzajów działalności Ośrodka za 2014 r. i 2015 r., wykazała, że deficyt środków na program, pokrywany jest przychodami z NFZ.

Oprócz przychodów z podstawowej działalności medycznej (NFZ i Gminy Miasta Jaworzno), Ośrodek uzyskuje również **przychody z działalności pomocniczej (usług żywienia oraz dowozu dzieci)** - vide tabela nr 1 pozycja „odpłatność rodziców”. Uzyskiwane z tych tytułów przychody, nigdy nie pokrywały kosztów ich działalności. Pozostała część ponoszonych kosztów, pokrywana była (podobnie jak program polityki zdrowotnej) przychodami z działalności ze sprzedaży usług medycznych dla NFZ. Opłata za żywienie, pokrywana jest przez rodziców do wysokości kosztów artykułów spożywczych tzw. wsadu do kotła. Również opłata za transport, pokrywa tylko część poniesionych z tego tytułu kosztów - do wysokości zużycia paliwa. W strukturze przychodów, działalność pomocnicza nie przynosi znaczących dochodów - stanowią one około 3 % przychodów ogółem. Ośrodek ma znikomy wpływ na ich wartość, może ją regulować poprzez zmianę stawek opłat za żywienie i transport, tylko w przypadku wzrostu cen artykułów spożywczych i paliwa.

Niedochodowa działalność pomocnicza, finansowana była pozostałymi przychodami operacyjnymi oraz do 2018 r. w niewielkim stopniu finansowymi. Obniżanie przez banki oprocentowania lokat bankowych aż do całkowitego braku oprocentowania, spowodowało utratę tego źródła przychodów.

Przychody operacyjne oraz finansowe nie są bezpośrednio związane z podstawową działalnością jednostki (statutową). Na przychody operacyjne w głównej mierze składają się kwoty uzyskane z wynajmu pomieszczeń dla przedszkola oraz równowartość otrzymanych darowizn: rzeczowych i finansowych.

Ze względu na ich udział procentowy w przychodach ogółem wynoszący około 8 %-9 % (vide tabela nr 1) wpływają one na wynik finansowy w stopniu większym niż przychody z działalności pomocniczej (żywienia i przewozu dzieci).

Na wartość przychodów finansowych składają się kwoty z oprocentowania lokat bankowych oraz odsetek od należności za nieterminowe regulowanie opłat rodziców. Pozostałe przychody operacyjne i finansowe wyniosły: za 2017 r. 246 094,21 zł, za 2018 r. 248 548,00 zł, za 2019 r. 235 969,56 zł i za 2020 r. 221 634,28 zł. Wzrost przychodów operacyjnych za 2018 r. uzyskano w związku z najmem kolejnych pomieszczeń dla Niepublicznego Przedszkola oraz darowizną celową z ING. Od 2019 r. nastąpił spadek przychodów finansowych (obniżenie a następnie brak oprocentowania lokat bankowych) oraz od 2020 r. również operacyjnych (z powodu COVID-19 Ośrodek nie mógł uczestniczyć w projektach fundacji ING).

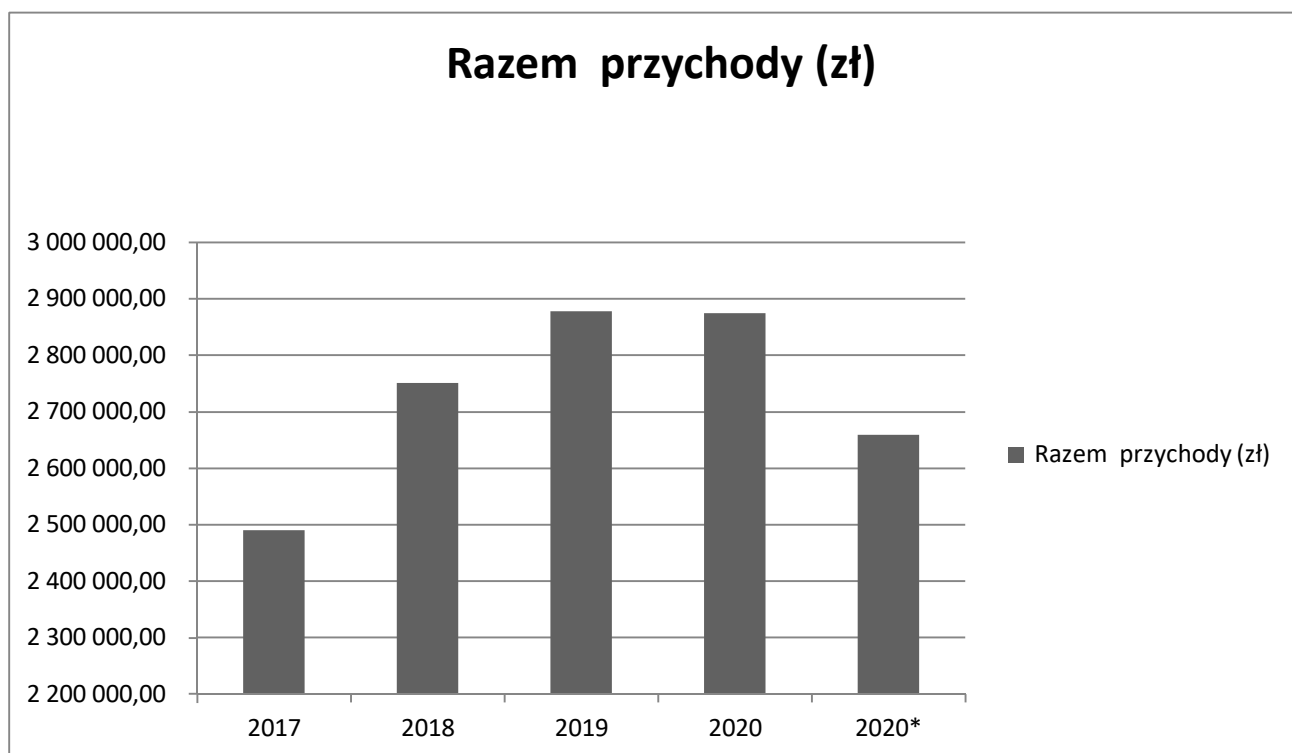
Spadek % udział przychodów operacyjnych i finansowych w odniesieniu do przychodów ogółem: za 2017 r. wynosił on 9,88 %, 2018 r. 9,03 %, 2019 r. 8,20 %, 2020 r. 7,71 %, 2020 r.* 8,33 %.

Tabela nr 6 przedstawia dynamikę zmian wszystkich przychodów Ośrodka (razem) za lata 2017 do 2020 r. oraz 2020 r.* Przychody te prezentuje również wykres.

Tabela nr 6 „Dynamika zmian przychodów ogółem”.

Rok	2017	2018	2019	2020	2020*
Razem Przychody ORWdDN (zł)	2 490 221,31	2 751 404,25	2 878 413,85	2 874 730,23	2 659 582,24
Wzrost/Spadek (zł)		261 182,94	127 009,60	-3 683,62	-218 831,61
Tempo wzrostu /spadku (%)		10%	5%	0%	-8%

W okresie od 2017 do 2019 r. nastąpił wzrost łącznej wartości wszystkich przychodów uzyskanych przez Ośrodek. Wzrosły one nominalnie o 388 192,54 zł, tempo wzrostu przychodów wynosiło 10 % za 2018 r. i 5 % za 2019 r. Spadek ogólnej kwoty przychodów Ośrodka w 2020 r. i 2020 r.* spowodowany był ustawowym ograniczeniem (zawieszeniem) działalności Ośrodka.

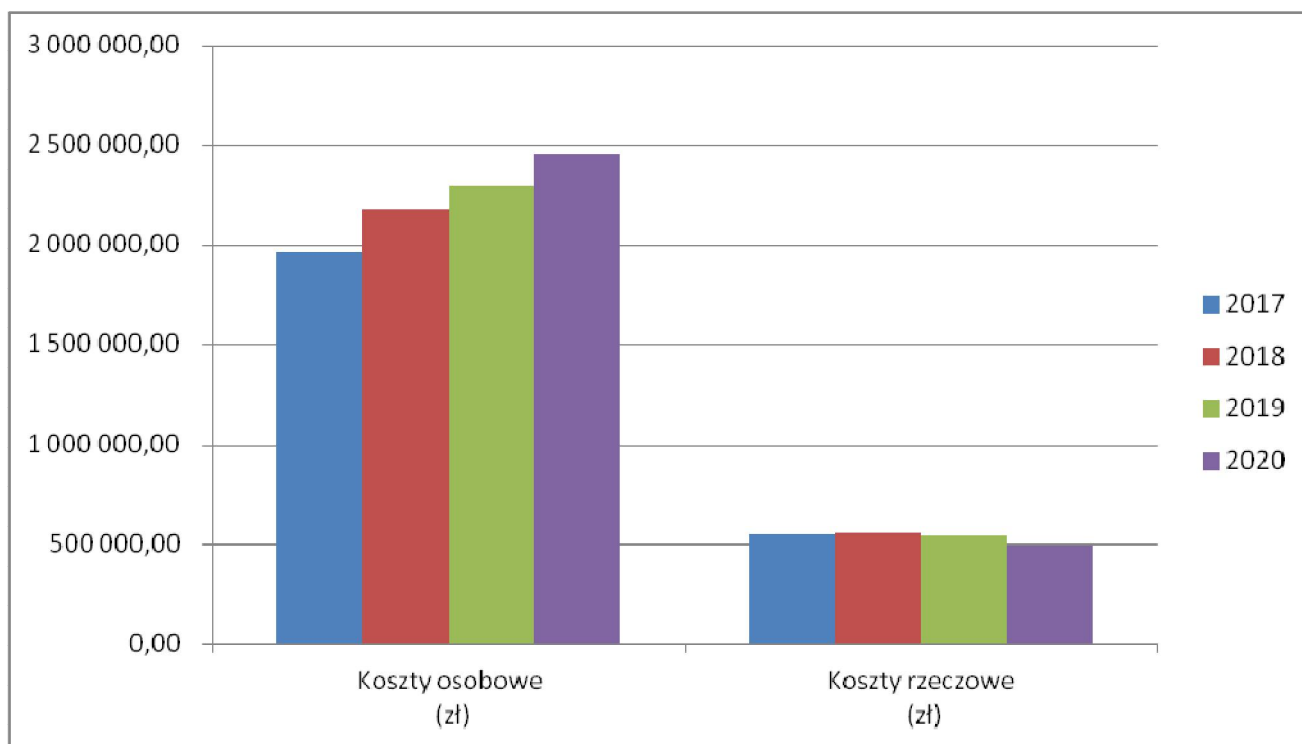
Koszty działalności.

Ze względu na rodzaj działalności Ośrodka (usługi) główną pozycję **kosztów rodzajowych**, stanowią koszty osobowe, które obejmują wynagrodzenia pracowników i zleceniobiorców oraz ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia na rzecz pracowników. Koszty rzeczowe obejmują: amortyzację, zużycie materiałów i energii, usługi obce (w tym medyczne), podatki i opłaty oraz pozostałe koszty rodzajowe.

W tabeli nr 7 oraz na wykresie poniżej, zestawiono, poniesione w okresie od 2017 r. do 2020 r. koszty rodzajowe w podziale na osobowe i rzeczowe

Tabela nr 7 „Koszty rodzajowe w podziale na osobowe i rzeczowe”.

Rok	Koszty osobowe (zł)	Koszty rzeczowe (zł)	Razem koszty rodzajowe (zł)
2017	1 957 637,34	551 147,24	2 508 784,58
2018	2 176 488,58	552 936,10	2 729 424,68
2019	2 290 446,77	540 412,24	2 830 859,01
2020	2 453 283,00	497 172,62	2 950 455,62

W okresie od 2018r. do 2020 r. następował stały wzrost kosztów osobowych, przy równoczesnym nieznacznym spadku kosztów rzeczowych. Wzrost kosztów osobowych spowodowany został corocznym ustawowym zwiększaniem wynagrodzenia zasadniczego pracowników medycznych⁴ oraz stale rosnącej płacy minimalnej pracowników i zleceniobiorców. Realizacja podwyżek płac odbywała się w tym okresie ze środków własnych Ośrodka.

Dynamikę zmian kosztów osobowych i rzeczowych przedstawiono w tabelach nr: 8 i 9.

Tabela nr 8 „Dynamika zmian kosztów osobowych”.

Rok	2017	2018	2019	2020
Koszty osobowe	1 957 637,34	2 176 488,58	2 290 446,77	2 453 283,00
Wzrost/Spadek (zł)		218 851,24	113 958,19	162 836,23
Tempo wzrostu /spadku (%)		11%	5%	7%

⁴ Ustawa z dnia 08 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia pracowników zatrudnionych w podmiotach medycznych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1471 ze zm. z dnia 20 .08.2019 r. Dz. U. z 2019 r. poz. 1565)

Tempo wzrostu kosztów osobowych w 2018 r. wyniosło 11 % w odniesieniu do 2017 r. w 2019 r. wyniosło 5 % a w 2020 r. 7 %. Szybsze tempo wzrostu wynagrodzeń za 2018 r. było efektem realizacji dodatkowych usług medycznych dla NFZ (nadwykonań). Część środków pochodzących z nadwykonań Ośrodek przeznaczył na wynagrodzenia pracowników.

Tabela nr 9, „Dynamika zmian kosztów rzeczowych”.

Rok	2017	2018	2019	2020
Koszty rzeczowe	551 147,24	552 936,10	540 412,24	497 172,62
Wzrost/Spadek (zł)		1 788,86	-12 523,86	-43 239,62
Tempo wzrostu /spadku (%)		0%	-2%	-8%

Korzystne tempo zmian kosztów rzeczowych wynoszące za 2018 r. 0 % i za 2019 r. – 2 %, jest efektem kontynuacji programu oszczędnościowego, zaplanowanego do realizacji w kolejnych latach w programie naprawczym.

Tempo zmian kosztów rzeczowych za 2020 r. wynosi. -8 % r. w odniesieniu do roku poprzedniego. Jego spadek nastąpił głównie z powodu zawieszenia działalności (COVID-19). Ośrodek przez okres 2 miesięcy nie ponosił kosztów zmiennych związanych z żywieniem i dowozem dzieci (zużycia artykułów spożywczych i paliwa). Pozostałe koszty stałe (wynagrodzenia wraz z pochodnymi, podatki i opłaty, utrzymanie obiektu, konserwacje, remonty, amortyzacja i inne) ponosił w pełnej wysokości. W okresie zawieszenia działalności nastąpił spadek zużycia energii elektrycznej, ciepłej i wody, co również spowodowało obniżenie kosztów rzeczowych.

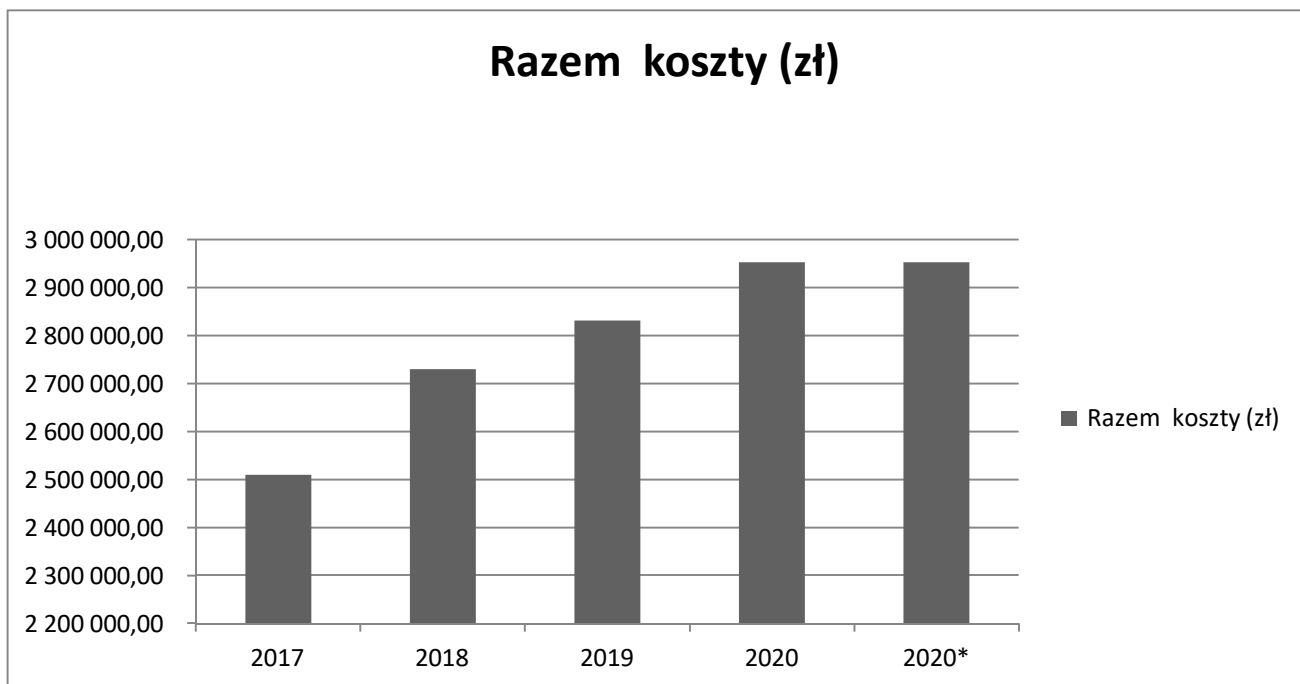
Tabela nr 10 przedstawia dynamikę zmian kosztów ogółem: rodzajowych (w tym osobowych i rzeczowych) oraz operacyjnych i finansowych za lata 2017 do 2020 r.

Tabela nr 10, „Dynamika zmian kosztów ogółem: rodzajowych, operacyjnych i finansowych”.

Rok	2017	2018	2019	2020
Koszty ogółem (rodzajowe+operacyjne+finansowe)	2 509 344,95	2 729 526,68	2 830 859,01	2 952 450,37
Wzrost/Spadek (zł)		220 181,73	101 332,33	121 591,36
Tempo wzrostu /spadku (%)		9%	4%	4%

W okresie od 2017 do 2020 r. koszty ogółem Ośrodka rosły. Tempo wzrostu kosztów za 2018 r. wyniosło (9%), a za 2019 r. i 2020 r. 4 %.

Koszty Ośrodka ogółem przedstawia również następujący wykres:

Porównanie przychodów i kosztów.

Tabela nr 11 umożliwia porównanie dynamiki zmian wszystkich przychodów z dynamiką zmian wszystkich kosztów za lata 2017-2020 r. i 2020*r.

Tabela nr 11 „Dynamika zmian przychodów oraz dynamika zmian kosztów”.

Rok	2017	2018	2019	2020	2020*
Razem Przychody ORWdDN (zł)	2 490 221,31	2 751 404,25	2 878 413,85	2 874 730,23	2 659 582,24
Wzrost/Spadek przychodów (zł)		261 182,94	127 009,60	-3 683,62	-218 831,61
Tempo wzrostu /spadku (%)		10%	5%	0%	-8%
Razem Koszty ORWdDN (zł)	2 509 344,95	2 729 526,68	2 830 859,01	2 952 450,37	2 952 450,37
Wzrost/Spadek kosztów (zł)		220 181,73	101 332,33	121 591,36	121 591,36
Tempo wzrostu /spadku (%)		9%	4%	4%	4%

Tempo wzrostu przychodów w 2018 r. (10 %) i 2019 r.(5 %) było większe od tempa wzrostu kosztów w 2018 r. (9 %) i 2019 r. (4 %).

Tempo wzrostu przychodów w 2020 r. (0 %) i 2020* r.(-8 %) było mniejsze od tempa wzrostu kosztów w 2020 r. (4 %). Ośrodek za 2020 r. ponosił koszty niemal w pełnej wysokości, przy zmniejszonych (z powodu COVID-19) przychodach.

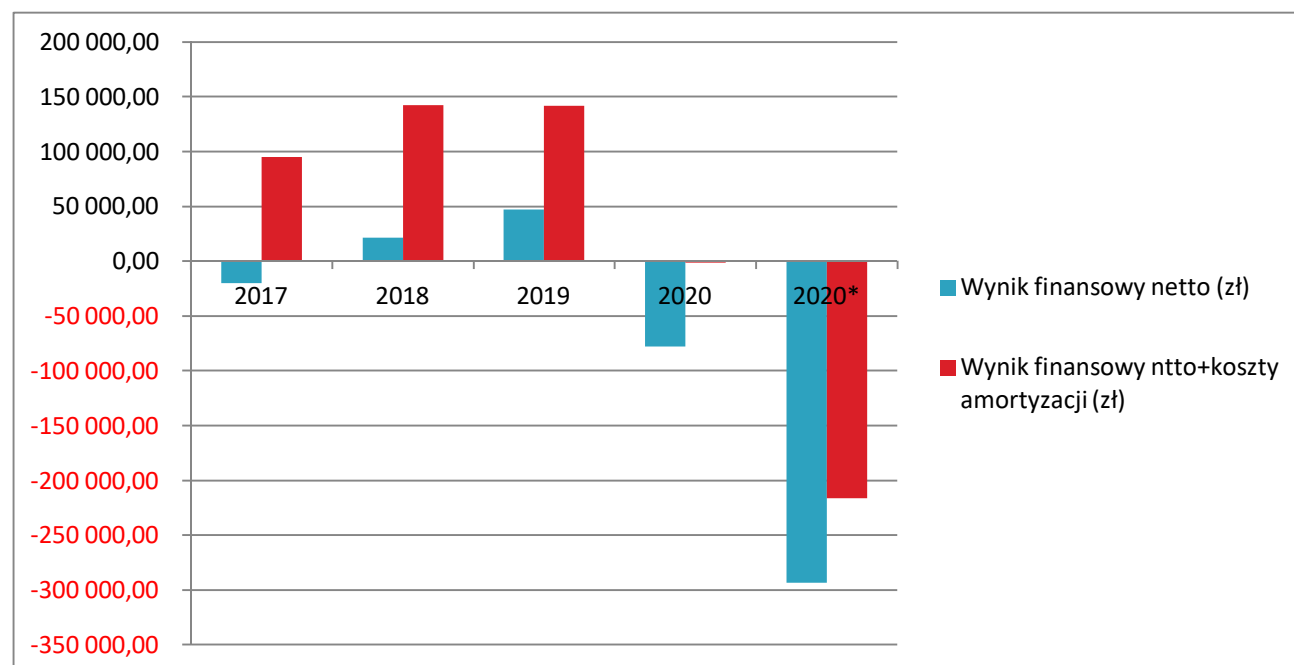
Spadek przychodów Ośrodka w 2020 r. wynikał również z utraconych korzyści za nie realizowane w okresie zawieszenia działalności nadwykonania⁵. Brak możliwości przyjmowania pacjentów przez okres 2 miesiące oraz spadek ilości pacjentów w okresie następnym spowodował, że Ośrodek nie miał możliwości realizacji nadwykonań. W dokumencie „Program naprawczy” z 2017 r. wykazano, że nadwykonania w znaczący sposób wpływały na poprawę wyników finansowych Ośrodka.

Wyniki finansowe.

Tabela nr 12 oraz wykres poniżej przedstawiają wyniki finansowe netto Ośrodka za okres 2017 r. - 2020 r. i 2020*r. oraz wyniki finansowe netto skorygowane o koszty amortyzacji. Amortyzacja jest kosztem zużycia środków w czasie, toteż nie zawsze jest równocześnie wydatkiem. Poniżej wykresu zestawiono kwoty amortyzacji i amortyzacji nie stanowiącej wydatku. Dotyczy ona środków trwałych nabytych w latach poprzednich, a ze względu na ich wartość początkową (powyżej 3 500,00zł), koszt zużycia tych środków obciążał następne okresy rozliczeniowe.

Tabela nr 12 „Wyniki finansowe netto oraz wyniki finansowe netto po dodaniu kosztów amortyzacji”.

Rok	2017	2018	2019	2020	2020*
Wynik finansowy netto (zł)	-19 781,98	21 632,59	47 401,84	-78 030,14	-293 178,13
Wynik finansowy ntto+koszty amortyzacji (zł)	95 105,85	142 216,85	141 801,95	-1 199,10	-216 347,09

⁵ Ośrodek w trakcie roku wykonuje świadczenia opieki zdrowotnej w większym zakresie ilościowym niż wynika to z planu rzeczowo finansowego (załącznika do umowy z NFZ) realizując tzw. nadwykonania.

Rok	2017	2018	2019	2020	2020*
Koszty amortyzacji (zł)	114 887,83	120 584,28	94 400,11	76 831,04	76 831,04
Koszty amortyzacji nie będącej wydatkiem (zł)	112 307,93	112 180,28	84 108,08	76 248,66	76 248,66

W okresie od 2017 r. do 2019 r. następowała stała poprawa wyniku finansowego netto. Wynosił on: za 2017 r. -19 781,98 (strata), za 2018 r. 21 632,59 zł (zysk), za 2019 r. 47 401,84 zł (zysk).

Za te same okresy wynik finansowy netto po dodaniu kosztów amortyzacji był cały czas dodatni (zysk): za 2017 r. wynosił 95 105,85 zł, za 2018 r. 142 216,85 zł, za 2019 r. 141 801,95 zł

Za 2020 r. strata netto wyniosła -78 030,14 zł, a po dodaniu kosztów amortyzacji -1 199,10 zł. Za 2020*r. strata netto wyniosła -293 178,13 zł, a po dodaniu kosztów amortyzacji -216 347,09.

Art. 59.2. ustawy o działalności leczniczej⁶. nakładał na podmiot tworzący obowiązek pokrycia straty netto w kwocie, jaka nie mogła być pokryta we własnym zakresie przez SPZOZ, oraz jeżeli po dodaniu kosztów amortyzacji miała wartość ujemną. W przypadku nie pokrycia straty mógł zlikwidować SPZOZ. Przepis miał zastosowanie do sprawozdań finansowych za 2017 r. utracił moc z dniem 29 maja 2021 r.

Ujemny wynik finansowy Ośrodek zawsze pokrywał ze środków własnych (funduszu zakładu).

Fundusz zakładu.

W Tabeli nr 13 przedstawiono dynamikę zmian funduszu zakładu (własnego) w okresie od 2017 r. do 2020 r.

Tabela nr 13 „Dynamika zmian funduszu zakładu od 2017 r. do 2020 r.”.

Rok	2017	2018	2019	2020
Fundusz zakładu (zł)	449 489,58	429 707,60	451 340,17	498 742,01
Wzrost/Spadek (zł)		-19 781,98	21 632,57	47 401,84
Tempo wzrostu /spadku (%)		-4%	5%	11%

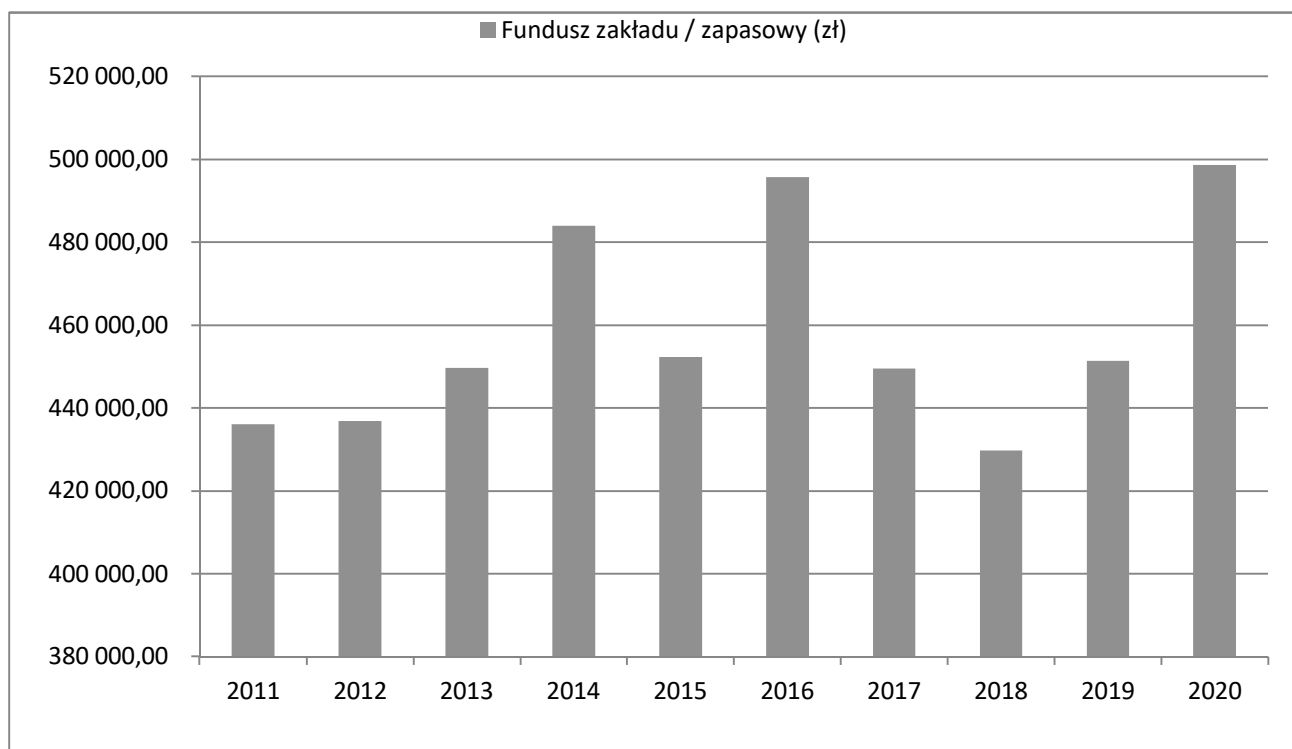
W 2018 r. nastąpił spadek funduszu zakładu, tempo zmian wynosiło -4 %. W kolejnych latach tempo zmian funduszu zakładu było dodatnie i wynosiło za 2019 r. 5 % i za 2020 r. 11 %. W okresie od 2017 r. do 2020 r. nominalny wzrost funduszu własnego Ośrodka wyniósł 49 252,43 zł.

Fundusz zakładu w długim okresie czasu obejmującym lata od 2011 r. do 2020 r. zestawiono w tabeli nr 14 oraz na wykresie poniżej.

Tabela nr 14 „Funduszu zakładu od 2007r. do 2020 r.”.

Rok (stan na koniec roku / końcowy)	Fundusz zakładu / zapasowy (zł)
2011	436 154,98
2012	436 895,99
2013	449 719,02
2014	484 077,53
2015	452 271,30
2016	495 723,54
2017	449 489,58
2018	429 707,60
2019	451 340,17
2020	498 742,01

⁶ Ustawa o działalności leczniczej z dnia 15 kwietnia 2011 r. (Tekst jednolity Dz.U. z 2021 r. poz. 711)

Wartość funduszu zakładu przedstawia wypracowaną przez jednostkę nadwyżkę finansową przychodów nad kosztami. Z przedstawionych danych wynika, że w ciągu 10 lat (od 2011 r. do 2020 r.) fundusz zakładu wzrósł o 62 587,03 zł. Jego nominalna wartość wynosi na koniec 2020 r. 498 742,01 zł.

DZIAŁANIA ZAINICJOWANE W 2020 R W CELU POPRAWY WYNIKÓW FINANSOWYCH SPZOZ OŚRODKA REHABILITACYJNO-WYCHOWAWCZEGO DLA DZIECI NIEPEŁNOSPRAWNYCH - DOTYCZĄCE Z WYCENY ŚWIADCZEŃ GWARANTOWANYCH.

Działania mające na celu poprawę sytuacji finansowej - realizowane w ramach programu naprawczego z 2017 r. będą kontynuowane również w następnych latach. W 2020 r. rozpoczęto kolejne, mające na celu nie tyle poprawę sytuacji finansowej Ośrodka, co nie pogorszenie jej. Dotyczą one perspektywy zwiększenia przychodów z NFZ uzyskanych na skutek wzrostu cen jednostkowych za świadczenia gwarantowane. Z inicjatywy grupy śląskich ośrodków zajmujących się rehabilitacją dziecięcą wystąpiono do dyrektora oddziału NFZ – domagając się ujednoczenia ceny za punkt rozliczeniowy. Według raportu NIK (KDZ.430.004.2018 nr ewid. 156/2018/P/005/KDZ wynikało, że w województwie śląskim wycena punktu (osobodnia dla dzieci z zaburzeniami wieku rozwojowego) była najniższa w całym kraju.

W efekcie tych działań uzyskano wzrost ceny za rehabilitację dzieci z zaburzeniami wieku rozwojowego o 10 %. Podwyżka ma zastosowanie do umów z NFZ od 2021 r. Dotychczasowa stawka za punkt rozliczeniowy wynosiła 1 zł wzrosła do 1,10 zł. Była to jedyna podwyżka cen dokonana w ciągu ostatnich 10 lat. Dostrzegając konieczność zmian finansowania rehabilitacji leczniczej, Ministerstwo Zdrowia rozważa wdrożenie nowej organizacji systemu rehabilitacji leczniczej. Zmiany mają uwzględniać również taryfikację świadczeń gwarantowanych, którą opracuje Agencja Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji. Kolejnym postulatem zgłaszanym przez Ośrodki było wprowadzenie nielimitowanego dostępu do tych świadczeń, co również umożliwiłoby poprawić wyniki finansowe tych jednostek (poprzez wzrost przychodów).

PODSUMOWANIE - WNIOSKI:

Jednym z głównych priorytetów Ośrodka jest dbałość o nie pogorszenie swojej kondycji finansowej. Finanse jednostki w dłuższej perspektywie czasu, określa przede wszystkim wzrost/spadek wartości funduszu zakładu.

W przypadku Ośrodka w okresie ostatnich 10 lat (2011 r.-2020 r.) nastąpił wzrost funduszu zakładu. Ujemny wynik finansowy w rozumieniu ustawy o działalności leczniczej (wynik finansowy za rok obrotowy po dodaniu kosztów amortyzacji) każdorazowo Ośrodek pokrywał ze środków własnych (funduszu zakładu).

Strata Ośrodka za 2020 r. powstała wyłącznie z powodu ustawowego zawieszenia jego działalności. Wynosiła ona -78 030,14 zł, po dodaniu kosztów amortyzacji już tylko -1 199,10 zł.

Wznowienie działalności (po przerwie trwającej dwa miesiące) wymagało ponownego umówienia wizyt pacjentów i przeorganizowania sposobu udzielania świadczeń, uwzględniającego wprowadzony reżim sanitarny. Powrót pacjentów następował stopniowo, część z nich przełożyła zabiegi rehabilitacyjne na późniejszy termin.

W takich warunkach nadrobienie świadczeń stało się niemożliwe – spowodowało to konieczność zwrotu otrzymanych z NFZ środków finansowych, wypłaconych nam jako zaliczka na poczet przyszłych udzielonych świadczeń.

Śląskie Ośrodki bezskutecznie zwracały się do MZ i NFZ z prośbą o umorzenie spłaty tych kwot lub rozłożenie ich na kilka lat. W efekcie tych starań uzyskano tylko prolongatę terminu zwrotu tych kwot do końca 2021 r. W związku z czym, również za 2021 r., powstanie strata z działalności. Całkowite nadrobienie świadczeń rehabilitacyjnych dla NFZ przekracza możliwości wszystkich tego typu podmiotów, w tym także Ośrodka. Pomimo znacznej ilości zrealizowanych w I półroczu 2021 r. świadczeń, część z nich została zaliczona przez NFZ na zwrot zaliczki. Sytuację tą przedstawiono w tabeli nr 14.

Tabela nr 14 „Świadczenia dla NFZ wykonane w I półroczu 2021 r.”.

L.p.	Rodzaj świadczenia	Liczba jednostek rozliczeniowych określona w umowie z NFZ za okres I-XII 2021 r. (punkty)	Liczba jednostek rozliczeniowych wykonana przez Ośrodek za okres I-VI 2021 r. (punkty)	Cena jednostki rozliczeniowej (zł)	Dynamika wykonania %	Rzeczywista wartość wykonanych świadczeń (poz.2x3) (zł)	Wartość otrzymanych (zafakturowanych) przychodów z NFZ za wykonane świadczenia (zł)	Różnica spowodowana zwrotem środków do NFZ (oraz nie zafakturowaniem wszystkich świadczeń) (poz.6-5) (zł)
		1	2	3	4	5	6	7
1	Rehabilitacja dzieci z zaburzeniami wieku rozwojowego	1 487 249	815 760	1,10	55%	897 336,00	692 737,10	-204 598,90
2	Lekarska ambulat. opieka rehabilitacyjna	20 344	6 390	1,16	31%	7 412,40	7 308,00	-104,40
3	Fizjoterapia ambulatoryjna	280 037	156 794	0,99	56%	155 226,06	135 404,28	-19 821,78
4	Świadczenia w zakresie logopedii	15 828	9 936	0,87	63%	8 644,32	6 883,44	-1 760,88
5	RAZEM (suma 1 - 4)	1 803 458	988 880	☒	55%	1 068 618,78	842 332,82	-226 285,96

Ośrodek w I półroczu 2021 r. wykonał 988 880,00 jednostek rozliczeniowych (punktów) o wartości 1 068 618,78 zł, otrzymana z NFZ kwota przychodów wyniosła tylko 842 332,82 zł.

Ujemny wynik finansowy netto obliguje SPZOZ do sporządzenia programu naprawczego, tymczasem z przedstawionej analizy danych niezbicie wynika, że strata za 2020 r. nie została spowodowana przyczynami leżącymi po stronie Ośrodka. Efekty jego działalności (zwłaszcza ekonomiczne) wskazują, że realizowany „program naprawczy” przynosi pozytywne rezultaty.

W 2020 r. Ośrodek z przyczyn zewnętrznych – ustawowych, znalazł się w bardzo trudnej sytuacji:

- zawieszono jego działalność na okres dwóch miesięcy - ponoszone w tym okresie koszty nie znalazły pokrycia w przychodach,
- pomimo ustawowego zakazu prowadzenia działalności, nie był uprawniony do skorzystania z jakiegokolwiek pomocy adresowanej do jednostek gospodarczych (w ramach tzw. tarczy finansowej),
- otrzymana z NFZ pożyczka miała na celu utrzymania płynności finansowej jednostek (w przypadku Ośrodka nie była ona zachwiana) obowiązek jej zwrotu pogorszy wyniki finansowe również w 2021 r,
- zwiększono kwotę bazową wynagrodzenia zasadniczego pracowników medycznych oraz minimalnego wynagrodzenia pracowników i zleceniobiorców (wzrost kosztów osobowych),
- zwiększono reżim sanitarny co skutkowało ograniczeniem ilości wykonywanych świadczeń,
- mniejsza ilość pacjentów, zgłaszających się na leczenie bezpośrednio w okresie po wznowieniu działalności, spowodowała również brak nadwykonań,
- utracono korzyści wynikające z braku możliwości realizowania nadwykonań w okresie zawieszenia działalności,
- podobnie jak w latach poprzednich również w 2020 r. cena za punkt rozliczeniowy świadczeń medycznych nie ulegała zmianie (ostatnia podwyżka cen dla NFZ miała miejsce około 10 lat temu),
- szkody powstałe na skutek zakłóceń w funkcjonowaniu oraz braku możliwości wykonywania działalności w związku z COVID-19, musiały zostać pokryte z własnych zasobów,
- rosnące wymagania NFZ wobec świadczeniodawców, konieczność realizacji nowych oraz ciągła zmiana już istniejących obowiązków ustawowych i prawnych, powodują w konsekwencji wzrost kosztów oraz sprzyjają nadmiernej biurokracji.

Biorąc pod uwagę te, oraz inne okoliczności, strata Ośrodka za 2020 r. była nieunikniona, ograniczenie działalności z zakresu rehabilitacji w 2020 r. w konsekwencji spowoduje powstanie ujemnego wyniku finansowego również za 2021 r.

Pomimo przewidywanej za 2021 r. straty, Ośrodek powinien utrzymać swoją działalność na dotychczasowym poziomie, bazując na własnych zasobach majątkowych.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 59 ust. 4 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r., poz.711 z późn. zm.) w przypadku gdy w sprawozdaniu finansowym wystąpiła strata netto, kierownik samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, w terminie 3 miesięcy od upływu terminu do zatwierdzenia sprawozdania finansowego, sporządza program naprawczy, z uwzględnieniem raportu o sytuacji ekonomiczno - finansowej zakładu, na okres nie dłuższy niż 3 lata, i przedstawia go podmiotowi tworzącemu w celu zatwierdzenia.

Rada Miejska w Jaworznie uchwałą Nr XXXIII/429/2021 z dnia 24 czerwca 2021 r. zatwierdziła sprawozdanie finansowe Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Ośrodka Rehabilitacyjno - Wychowawczego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Jaworznie za 2020 r.

W 2020 roku Ośrodek poniósł stratę netto w wysokości 78 030,14 zł. Wpływ na wynik finansowy Ośrodka miała sytuacja epidemiologiczna związana z COVID-19, z powodu której nie wykonano w całości kontraktu z NFZ.

Dyrektor Ośrodka w ustawowym terminie sporządziła raport o sytuacji ekonomiczno - finansowej placówki, przedstawiający analizę sytuacji ekonomiczno - finansowej za rok 2020, prognozę sytuacji ekonomiczno - finansowej na kolejne 3 lata obrotowe wraz z opisem przyjętych założeń oraz informację o istotnych zdarzeniach mających wpływ na sytuację ekonomiczno - finansową jednostki.

W związku z tym, że Ośrodek poniósł w 2020 r. stratę netto - dyrektor jednostki przygotowała, zgodnie z obowiązkiem ustawowym, program naprawczy i przedłożyła do zatwierdzenia Radzie Miejskiej w Jaworznie.

Podjęcie przedmiotowej uchwały nie wymaga zaangażowania środków finansowych z budżetu Gminy Miasta Jaworzna. Jest zadaniem obligatoryjnym.

Jaworzno, 1 grudnia 2021 r.

Opracował: Naczelnik Wydziału Zdrowia - Małgorzata Helbin - Więcek